

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lacrimæ Orbis Universi, Post Primam Protoparentum
nostrorum E Paradiso Exulum culpam, exortæ, In
Universim Genus Humanum, traduce reatu propagatæ,
Ruptis animorum abyssis, Laxatis cordium fontibus, ...**

Schmucker, Mathias

Glacii, Anno 1689

Adam Poenitens, Sive Totius Humani Generis Universitas Ex communi
reatûs contagione lugens & plorans.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38152

LIBER QUARTUS.

Pathetica Paradigmata
Pœnitentium.

ADAM POENITENS,

Sive

TOTIUS HUMANI GENERIS
UNIVERSITAS

Ex communi reatûs contagione lugens
& plorans.

QUOSTATUS opinatur, Adamum, postquam
divinum, de non manducandis arboris veti-
tæ fructibus, prævaricatus est præceptum,
atque à Paradiso expulsus fuit, à sua fuisse conjuge se-
paratum, atque in certa quadam fuisse Valle commora-
tum, in qua centum annis continuis amarissimè flevit:
locus proinde à filiis, & nepotibus suis VALLIS
LACRIMARUM est appellatus. *Benedictus Fidelis*
Paradiso Voluptatis Verbi Incarnati, in Domin: V.
Epiph: serm: 1. n. 2, qui citat Abulensem Quest:
VII, in cap: IV, Genes.

S. Ber-

*S. Bernardus serm: 35. super Cantic: mihi
fol: 676. lit: M. &c.*

EXitus aquarum deducant oculi mei super huius
modi animam, quæ cum nutriretur in croce
demum amplexatur stercore. Heu ! quod egregia
creatura jam olim facta de grege, & nunc in pejus
serabiliter prouens, non saltem inter greges remanere
permittitur, sed post abire iubetur. Homo, cum
honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis
insipientibus, & similis factus est illis. Ecce quomodo
de grege facta est egregia creatura: Puto dicent
menta, si loqui fas esset: Ecce Adam factus est quasi
unus ex nobis. Cum in honore esset, inquit; In quo
honore quæris? Habitabat in Paradiso, & in locore
luptatis conversatio ejus: nihil molestiæ, nihil indige
gentiæ sentiebat, & odoriferis stipatus malis, fulcitur
floribus, gloria & honore coronatus, & constitutus
super opera manuum Plasmatoris, magis autem ob
figne divinæ similitudinis præcallebat: & erat illi socius
& societas cum plebe Angelorum, & cum omni mil
tia cælestis exercitus. Sed mutavit istam gloriam
in similitudinem vituli comedentis fœnum. Inde est
quod Panis Angelorum factus est fœnum positum in
præsepio, appositum nobis tanquam iumentis. **VER**
BUM quippe **CARO FACTUM** est: & juxta Prophe
phetam Isa: 40. (a) **OMNIS CARO** fœnum. At
fœnum istud minimè desiccatum est, nec ex eo cecidit
flos, quia requieuit super ipsum Spiritus Domini,

ter hoc namque aliquando finis venit universæ carnis,
 quia spiritus recesserat vitæ. Denique ait : non per-
 manebit Spiritus meus in homine in æternum, quia ca-
 ro est. (b) Carnis nomine hoc loco vitium designari
 intellige, non naturam. Nec enim spiritum natura ex-
 pangit, sed vitium. Propter vitium ergo omnis caro
 æternam, & omnis gloria ejus tanquam flos scæni. &c.
 (c) Ergo cibus hominis mutavit se in pabulum pecoris,
 homine mutato in pecus. Heu tristis & lacrimosa muta-
 tio, ut homo Paradisi accola, terræ Dominus, Cæli
 civis, Domesticus Domini Sabaoth, frater beatorum
 spirituum, & cœlestium cohæres virtutum, repentina
 conversione invenerit, & propter infirmitatem jacen-
 tem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem in-
 ligentem scæno, & propter indomitam feritatem alliga-
 tam præsepio (d) sicut scriptum est : in chamo & freno
 maxillas eorum constringe, qui non approximant ad
 te. (e) Agnosce tamen, O bos, possessorem tuum, &
 asine, præsepe Domini tui, ut Prophetæ Dei fi-
 deles inveniantur, qui ista sunt Dei mirabilia prælocuti.
 Agnosce pecus, quem non cognovisti homo. Adora
 præsepium, qui fugiebas in Paradiso. Honora præsepium,
 quod contempnisti imperium. Comede scænum, quem
 panem, & panem Angelicū fastidisti. Sed quænam causa
 tantæ dejectionis? Profecit quod homo, cū
 in honore esset, non intellexit. Quid non intellexit?
 Quod dicit; Nos dicamus; Positus in honore non intel-
 lexit, quod limus esset honoris fastigio delectatus: &
 con-

(b) Gen: 6. (c) Psal. 40. (d) Psal. 31. (e) Esa: 11

continuò in se expertus est, quod tanto post tempus
homo de filiis captivitatis, & prudenter advertit.
veraciter protulit dicens; qui se putat aliquid esse, et
nihil sit, ipse se seducit. Væ misero, quòd non frater
qui jam tunc diceret ei: quid superbis terra & cinis
Hinc egregia creatura gregi admixta est, hinc bellu-
li similitudine Dei similitudo mutata est, hinc societas
cum jumentis, pro consortio Angelorum inita est.
Vides quàm sit fugienda nobis hæc ignorantia, de qua
tot millia malorum universo nostro generi proveni-
runt. Ait enim: propterea hominem jumentis insu-
pientibus comparatum, quia non intellexit,

1.

Audire qui primordia
Nascentis avet Mundi,
Et Exulis exordia,
Elysiique fundi,
Petrarum è recessibus
Convallis Palæstinæ
Auscultet meis questibus
Mundi causas ruinæ.

2.

Semefa vox singultibus
Si ruptis interiret,
Et cordis è tumultibus
Asperior prodiret,
Justis date doloribus
Hanc syncopen gementis,
Et animæ tortoribus
Crimen immane flentis.

3.

Extorris heu! me patrio
Ob culpam Paradiso
In hoc ferarum atrio
Pro flore spinas viso!
Uxor O consilio
Si nunquam annuissent!
Nunquam in hoc exilio
Tam serò doluissent.

4.

Audite vos Adamidæ,
MALI nepotes mei!
In genas fletus pluite
Culpæ paternæ Rei,
Vestræ ruinam gratiæ
Damnium felicitatis,
Jacturam Innocentiæ,
Virus Posteritatis.

5. Altra

5.
 Intra noctis caligine
 Mundus torpebat totus,
 Nullique sub caligine
 Tenebricosa notus,
 Celi, Terræque species
 Nullo fulgore culta,
 Nostri nec visa facies
 Cæca nube sepulta.

RES NULLA quæ Artificem
 AD OPUS irritaret
 Sed NIHIL, quod Opificem
 Æternum prædicaret.

9.

VERBO Cælorum Speculas,
 Terras fecit & undas,
 Solem, Lunam, & faculas
 Fixas & errabundas;
 Ut arbor prægnans fructibus
 Et seges fræta staret,
 Et plurimus de montibus
 Fons jugiter manaret.

10.

Ut prata picta floribus
 Et herbis superbirent,
 Ignotas quæ odoribus
 Novis nares ferirent,
 Et velut stellæ terræo
 Inpersæ cælo starent
 Cultu pares fidereo
 De gloria certarent.

11.

DIXIT, FIAT: & protinus
 Coram adstare feræ
 Lupus & Agnus cominûs
 Concordes se pavère,
 Saltabant quadrupedia
 Cervi, Equi, Leones,
 Repebant & apodîa
 Limax, serpens, Dracones.

H

12. Va-

tempo
 rtit.
 esse, c
 non tu
 & cini
 c bella
 ne foc
 nita
 de qu
 prove
 tis inf
 ario
 ifo
 o
 ifo!
 ifem
 ilio
 m.
 oram
 rosîs
 Oriens
 Nondum
 inspersis
 pinxit,
 ceano
 nec Occidens
 solis
 quadrigam
 tinxit.
 8.
 usum
 Chaos
 omnia
 Et moles
 indigesta,
 dia
 profcena
 atore
 noctis
 mæsta,
 5. Alia

12.
 Vastis Ceti corporibus
 Oceanum premebant,
 Phocæ, Delphines fluctibus
 Adversis alludebant,
 Gens minor, rivos, piscium
 Et fluvijs natabat,
 Innumerus grex avium
 Per aërem volabat.

13.
 Rex solus, Homo, deerat
 Qui cunctis imperaret,
 Ut esset: loto fecerat
 Massam, quam informaret,
 Membris, mente, *imagine*
 Suae Divinitatis,
Vitaque inspiramine
 Immenstæ Bonitatis.

14.
 Dedit: & mox vas fictile
 In animam viventem
 Confurgit Deo simile:
 Tunc omnia stupentem
 In Voluptatis, Hospitem,
 Locavit Paradiso,
 Beatum, faustum, sospitem
 In horto nondum viso.

15.
 Se præter, vidit neminem
 Præses deliciarum,
 Cui loqueretur, hominem,
 In medio ferarum,

Solus hoc viridarium
 Gaudens inambulabat,
 Nominibusque varium
 Pecus suis vocabat.

16.
 Ut sextus sui sociam
 Sui parem decoris,
 Vitæ, mentisque consciam
 Haberet & amoris,
 Numen latus aperuit
 Sopito dempta costa,
 Mulieremque statuit
 Pro costa, carne postea.

17.
 Vir primam primus Virginitatem
 Tunc primum Virgo vitam,
 Sui cultus imaginem
 Conspexit, & quod mirum
 Vix orti, sapientiâ
 Omnimodâ pollebant,
 Prudentiâ, scientiâ,
 Res cunctas cognoscebant.

18.
 Ex una carne jusserat
Nos duos UNUM esse,
 Uxori me præfecerat,
 Illam, Deus subesse:
 Adam me, Patrem gentium
 Vocavit, ego Evam
 Illam, matrem viventium
 Naturâ æternam.

19.

& hortum principio
Creavit voluptatis,
Qui nobis foret mansio
Ad gaudia creatis,
Et arbor multa fructibus
Pregnantibus pendebat.
Et in os prona gustibus
Se spontè offerebat.

20.

Creavit & scientiæ
Et mali que fructum,
Vincum obedientiæ
In nostra fata structum.
Stabant circum frondei
Maturæ frugis partus,
Et omni que cibis aurei
Ab ungue nullo carptus.

21.

Et Cælo nondum pluerat
Ut herba germinaret,
Et flavius eruperat
Ut hortum irrigaret,
Et in lectus quadrifariam
Per Orbem circumductus,
Et in manu secum fert variam
Et dices auro fluctus.

22.

Et felix viridario
Etiam beatus Hospes,
Et tu me pascens vario
Et æternum vitâ sospes,

Ni serpens animantibus
Cunctis magis dolosus
Securè convivantibus
Sortem esset exofus.

23.

Quæcumque gravant opibus
Volema poma frondes,
Nostris indulsit gustibus
Numen at ut infantes
BONI MALI QUE ARBORIS
Non gustaremus fructus,
Sin: Seros rei funeris
Depangeremus luctus.

24.

His arboris nos frondibus
Mandavit abstinere,
Et procul ab his fructibus
Innocuos manere,
Cum manus fructum carpsere
rit
In suum audax Deum,
Mox culpæ vindex aderit
Mors, quæ castiget reum.

25.

Lex ista sit hospitibus,
Hoc primum sit mandatum,
His gula sit limitibus
Sit septum & palatum,
Hoc totum sit pomarium
In vestrum dives esum,
Et frugum seminarium
Sit gustui concessum.

H 2

26. Sic

26.
Sic Deus: nos bellaria
Hortorum contemplati
Et frugum dulciaria,
Felicis partus prati;
Primùm quidem horruimus
Negatae frondis fructum,
Metùque, gulæ fugimus
Lenocinantis ductum.

27.
Ah utinam mens ferrea
Immota constitisset!
Nectam mollis & cerea
In lævam deflexisset,
*si procul à SCIENTIÆ
BONI, MALI QUE MALO*
Fuissem, conscientia
Iam non torquerer *MALO*.

28.
Hic omne delectabile
Pulcrumque visu lignum,
Et ad vefcendum nobile
produxit, Deo dignum,
Sed & mortis remedium
Huc arborem plantavit,
In Paradisi medium
LIGNUM VITÆ, vocavit,

29.
Silvæ patebat liberae
Amœna voluptati,
Hinc fructus quo quisvis carpere
Licebat libertati,

Ridebant viridaria
Et invitabant gustum
Botri, extra cellaria
Dulce sudabant miffus

30.
Longo pendebant ordine
Fronfosi, poma, fructus
Quos carpi abs discrimine
Nullus vetabat metus;
Sed *UNA* cunctis altior
Ramis *ARBOR* pollebat
Quæ gustu suo duleior
VITÆ fructus ferebat.

31.
Vitam creabant aurea
Poma æternaturam
Succo suo nectarea
Lactantia Naturam,
Quam nulla mortis spicula
Nec Fati lex falcaret,
Sed per annorum sæcula
In ævum perduraret.

32.
Quidquid pulcrum lumbis
Jucundum, suave, blandum
Amœnum quidquid auribus
Aut naribus optandum,
Quod gustu delectabile
Quidquid & suavitate
Quod tactu sit amabile
Fert *HORTUS VOLUPTATIS*.

33.

Meloum animantia
Herum reuerabantur,
Ad nutus observantia
Me coram sternébantur,
Ad mea se vestigia
Acclinavére feræ,
Panis figebant basia
Leones & Pantheræ.

34.

Ad rocem, turba plumea,
Volucres adfluere,
Cum volui, gens squammea
Pisces adnatavére,
Et se mulcendum manibus
Fennis grex concessit,
Misque totus, pedibus
A meis non recessit.

35.

Quidquid pennæ remigio
Per aërem volabat
Quidquid pinnæ subsidio
Fluminibus natabat;
Terrarum animantia
Nostris iussis parebant.
Pudentia, repentia
Ad nutus accurrebant.

36.

Quæcuncta viventia
Parebant, ut Reçtori,
In obedientia
Sic mea Creatori!

Infelix nec oblivio
Me legis fatuâsset,
Et mea me conditio
Felicem conservâsset.

37.

Cum volucrum cohortibus
Aërea choraula
Quadrupedumque gregibus
Tota ferarum aula,
Inter herbas & gramina
Suaves terræ virores,
Et picturata germina,
Naturæ mira, flores;

38.

Squamosus terga, coluber
Ceraistes singulus
Ad Evam reptit volucer
Colore radiosus,
Caput & collum iridis
Splendores æmulatus,
Ventrem, caudamque viridis,
Totus in fraudes natus.

39.

Scutata terga luteus
Thorax circum armabat,
Mixtus flavo cæruleus
Colores diluebat, † varia-
Caput cristatum aurea (bat.
(Ni fallimur) corona,
Sepivit, & argentea
Suprema dorsi zona.

H 4

40. Per

40.

Per terram reptans lumina
Circum nos fraudulenta
Gyrabat, & volumina
Caudæ in blandimenta,
Linguaque stridens trifidâ
Vocistorfit in verba,
Et sibilavit perfida
Consilia sub herba.

41.

Cur, inquit, fructu nobilis
Saginæ abstinetis?
Huic toto non est similis
In horto, quem videtis:
Est dulcis iustar nectaris
Plenus Divinitatis,
Nil hujus succus arboris
Habet mortalitatis.

42.

Est plenus sacro Numine
Fœtus Scientiarum,
Deum creans ex homine
Promus deliciarum,
Hic tenebras ab oculis
Diluffas serenabit,
Et duraturis sæculis
Ætatem æternabit.

43.

Vana timetis somnia,
Meras umbras horretis,
Secura sunt hic omnia,
Non est quod formidetis,

Meticulosi capite
Pomum Divinitatis
Gustate, & comedite,
Fructum æternitatis.

44.

En ut succosa purpura
Aurumque mali nitet?
Ut mustea puerpera
Arbor, gustum invitet!
Nulla timete funera
VOS ERITIS UT DII,
Per hæc fietis germina
BONI, MALIQUE SUI

45.

Ab hoc Serpentis oscino
Verbisque tinctis unctis,
Et colubrino fascino
Et tecto mortis felle,
Imprudens in hæc germina
Negatos Eva fructus
Infortunata lumina
Conjecit & obtutus.

46.

O sidera errantia!
O binæ frontis Stelle!
O Astra seducentia!
Meæ fontes quærelæ!
Cur credidistis frondeo
O oculi color?
Cur annuistis melleo
Tam leves Deceptor?

47. Vix

47.

Vix oculus damnabilem
 Mali fructum aspexit,
 Continuo & facilem
 In gulam me allexit,
 Secuta manus, lumina,
 Manumque blandientis,
 Et prae gustata fragmina
 Uxoris porrigentis.

48.

Ipsa manum extimuit
 Arbor in farta pro nam,
 Ramumque levans, monuit
 Divinae legis poenam,
 Quin & sequentem dexteram
 Reluctans lusit fructus,
 Cedamox futuri tesseram
 Praefiguraret luctus.

49.

Sed fugientem pertinax
 Manus ramum secuta,
 Et in invitam contumax
 Est arborem producta;
 Carpit, mihi que avido
 Virago dedit offam,
 Et infelicem tradito
 Pomo, procutit stropham.

50.

O me amore nimio
 Uxorium maritum,
 Dano cedens dominio,
 Qui conjugis delictum

Meo firmavi scelere
 Esuque approbavi,
 Et quam decebat plectere
 Assensu roboravi.

51.

Vix infelicem glutii
 Transgressor legis, bolum,
 Cum augur mens flagitii
 Advertit rea dolum,
 Nam tota se felicitas
 In luctum commutavit,
 Et Paradisi suavitas
 In nauseam migravit,

52.

Flores visi flaccescere,
 Herbae tristes langvere,
 Amoenitas labascere
 Hortus ipsos dolere,
 Omnesque terga vertere
 Laetae hilaritates,
 Et in vicem succedere
 Justae calamitates.

53.

Quin bruta animantia
 Reum deteruere,
 Nec ut prius parentia
 Contactum admisere,
 In me rebellem Numini
 Rebelles surrexere
 Ferae, bellumque homini
 Effreni indixere.

H 4

54. Leo

54.
 Leo terrorem induit
 Et Tigrides furorem,
 Panthera ferox fremuit
 Et intulit horrorem,
 Lynx, Urlus, Cervus solitum
 Excussit dominatum,
 Pisces, voloces debitum
 Rupere mancipatum.

55.
 In me concita perditum
 Armavit se natura,
 Et insolens in perfidum
 Surrexit creatura,
 Suos egressa cardines
 Et limites juventa,
 Membrorum rupit ordines
 Mentisque firmamenta.

56.
 Nam mutuos refugimus
 Aspectus, nudi vestes,
 Et invicem horruimus
 Uterque culpæ testes,
 Suffusus vultum noxio
 Erubui pudore,
 Et ipsa confors anxio
 Me fugit præ rubore.

57.
 Nullum, quod nudos tegetet,
 Prostabat vestimentum,
 Sola ficus tunc aderat
 In vestis supplementum:

Nos foliis velavimus
 Contextis nuditatem,
 Et hoc, in nostram tulimus
 Velum necessitatem.

58.
 Hæc prima chlamys regia,
 Hoc primum fuit ostium,
 Hæc purpura Sidonia
 Et ornamentum nostrum,
 Hoc, gnari nostri criminis
 Conteximus regenda,
 Et adventantis Numinis
 Metuimus eventa.

59.
 Nam cum diei medium
 Sol cursu descripsisset,
 Suumque fax incendium
 Phæbea domuisset,
 Sub auræ lenis Spiritu
 (Ni fallor Eurus fuit)
 Vox Domini cum sonitu
 Præsentis, in me ruit.

60.
 Tunc mihi Sudor frigidos
 Ubertim destillare,
 Horror, tremorque rigida
 Me totum occupare,
 Monebat conscientia
 Ruptæ legis reatum,
 Lugebat Innocentia
 Suum amissa statum.

61. Tunc

61.

Tunc quaqua versum licuit
Nosfurtim occultare,
Et ubi densum viruit
Nemus, umbras captare,
Delique vultum fugere
Et oculos vicare,
Et deprehensi scelere
Aduoc noxam celare.

62.

Quæ mea infania!
Quæ stulta mens Uxoris!
Vultum cernentem omnia
Latere Creatoris?
Vix iubentis Numinis
Et latebris citamur,
Et ad causam examinis
Dicendam evocamur.

63.

ex asylo cogimur
In publicum prodire,
Et in forum compellimur,
Et iudicem audire;
Et quam erubimur,
Quam puduit nocentes!
Et nostrum tunc maluimus
In fontes esse dentes.

64.

iacula fuit alea:
Tribunal citat reos,
Et brosa sub ficulnea
Novos in terra Deos,

Quærens erubescentiæ
Causam & nuditatis,
Paventis Conscientiæ
In horto faustitatis.

65.

Furti rei arguimur,
Et legis transgressores,
Et ad crimen compellimur
Fatendum, peccatores:
Hic ego culpam fragili
Uxori affricare,
Et illa detestabili
Serpenti applicare.

66.

Quæ cordis tunc anxietas
Et agonalis sudor,
Quis dolor, quæ calamitas,
Formido, horror, pudor,
Quæ presserit angustia,
Nullis sat explicabit
Figuris Eloquentia,
Nec pœnam vox æquabit.

67.

Sic, cum se neuter voluit
Agnoscere nocentem,
Utrumque Deus arguit
Sontem, & delinquentem,
Pœnâmq; junxit noxiis
Gulæ plectens delicta,
Et induit pelliceis
Apponens maledicta.

H 5

68. Quin

68.

Quin & illudens crimini
Explofit Deitatem,
Qua similes nos Numini
Nottram mortalitatem
Extollere præsumpsimus,
Ævumque perdurare,
Et colubro credidimus
Nos Deos æternare.

69.

Extorres horto pellimur,
Delictis privamur,
Lætitis exuimur
Exilio damnamur,
Portam, Deus, quæ patuit,
Expulsis obleravit,
Aligerumque statuit,
Qui clausam observavit.

70.

Hæu quàm horrenda facies
Custodis portæ fuit,
Corusca flammis acies
Ensis, scintillas pluit,
Instar micabat fulminis
Hinc, inde, fulgurantis
Terrore plenus & minis
In reos detonantis.

71.

Huc profugis accedere,
Nefas tentare gressum,
Nam custos sagax pellere
Omnem arcet accessum,

Ultricem gyrans frameam
Excidium minatur,
Viàmque munit flameam
Ne rursus repetatur.

72.

Heu qualibus nos oculis
Respeximus repulsi?
Nullis visuri sæculis
Horti pompam ocellisti
Quantas, cheu! perdidisti
Rerum felicitates?
In quas cæci incidimus
Vitæ calamitates?

73.

Tunc gemitus, tunc lacrimæ
Tunc terus furti luctus
Tunc æstuantis animæ
Reciprocantis fluctus,
Tunc tumsi planctus peccatorum
Abyssus tunc dolorum,
Tunc tardus horror scelerum
Tunc pelagus vocorum

74.

Nec aliud Exulibus
Restabat, nisi FLEERE,
Sic noctibus: sic solibus
Sonabat MISERERE;
O tristis vox! QUID FLEERE
MUS!
O nimis CANTUS DOLORUM
O lera vox, PECCANTIBUS
Dolor nil profuturus,

75. Fra

75.

Frustrà tempe requirimus
Hortum deliciarum,
Spedituti sedimus

IN VALLE LACRIMARUM,

Trittes circum imagines
Saxa, montes, vepreta,
Immanes solitudines
Spineta, senticeta.

76.

Quocumque currunt lumina
Occurrunt & terrores,
Calva petrarum culmina
Et vallium horrores,
Teliqua, dum, & tribuli
Novis seges colonis,
Sunt dura messis Sarculi
Aratri & lignonis.

77.

Hic nova cæli facies
Nusquam prius conspecta,
Mutata terræ species
Patoribus infecta.
Nec sol terris amabili
Ut prius risit ore,
Nec nobe te Aus flebili
expalluit colore.

78.

Horrere cælum nubibus
Et fulgetris micare,
Contremere fulminibus
Montesq; vulnerare * ver-
berare

Feralibus tumultibus
Per aërem tonare
Et igneis furoribus
In fontes nos bellare.

79.

Non ut prius, Elysiæ
Nos auræ flos afflavit,
Nec graciles Etesiæ,
Nec Zephyrus beavit,
Sed Africis frementibus
Rupta tempestas ruit,
Et defluis torrentibus
Grandinibusque pluit.

80.

Hiems ab Arcto frigora
Nivemque advocare,
Et glaciata corpora
In Saxum indurare,
Et aëris elementiam
Mutare in torporem,
Verisque florulentiam
In funeris horrorem.

81.

O qualis hæc, quàm lugubris
Fuit apothecis!
Quàm pompa mihi funebris
Dura metamorphosis!
In nos visa sunt surgere
Terrarum elementa,
Et concitata plectere
Culparum instrumenta.

82. Hic

82.
Hic quidquid sævum, horridum,
 Infandum, execrandum,
Atrox, crudele, squalidum,
 Dirum, abominandum,
 In me plenis agminibus
 Qua data porta ruit,
 Et veluti torrentibus
 Malorum præceps pluit.

83.
Huc eriminum propagines
 Mors, & Mortis ministri,
 Morbi, vitæ teredines,
 Et hospites sinistri,
 Paupertas, infortunia,
 Angores & squalores,
 Bella (mala communia)
 Fames, Pestes, Timores.

84.
Huc affluxere lacrymæ
 Amaro missæ fluctu,
 Planctus, Tortores animæ
 Exulcerati luctu,
 Sitis, Febris & macies
 Et tremula senectus,
 Calamitatum acies
 Et Turbo est advectus.

85.
 O infelices filii
 Infortunati Patris!

Participes exilii,
 Mei, vestraque matris,
 Vos nulla infelicitas
 Unquam illaqueasset,
 Ni Patrem curiositas
 Pomi infatuasset.

86.
 O insolens ambitio
 Quam in vos derivavi!
 O misera conditio
 Quam vobis concitari!
 O fatua divinitas
 Quam demens appetivi!
 O pestilens calliditas
 Cui pronus obedivi!

87.
 Ego Parens vos genui
 Author infastæ sortis
 Ego prædo enecui
 Vestra origo mortis!
 Meam propter amentiam
 Prius quàm Mundo natus
 Ad Numinis sententiam
 Mortemque condemnatus.

88.
 Qui Deus esse volui,
 Boni, malique gnarum,
 Vix hominem retinui
 Gulo frugis avarus;
 Prius peristis Posteri,
 Perire quàm possatis

Præis facti mortiferi
Quàm mori disceratis!

89.

Hinc Parricidam rectiùs
Quàm Patrem me vocate,
Aut (quod opinor iustiùs)
Tyrannum compellate,
Qui innocentes vendidi
Et Cæli jus ademi, †
Vos prodidi, vos perdididi
Crueliter peremi.

90.

Entra vos culpa criminis
Qui, docens vos, peccavi,
Ego medollam seminis
Tam noxii plantavi,
Ego qui manna potui
Urticas seminavi,
Propaginéque nocui,
Totamque suffocavi.

91.

Quod vestra cervix respuit
Nil concessura jugum,
Et Dei iussa renuit
Prævaricatrix legum,
Hanc inobedientiam
A Patre didicistis,
Et frontis insolentiam
Cum lacte imbibistis.

92.

Quod Superi superbiam
In vobis execrentur,

Et mentis arrogantiam
Exosam averfentur;
Hanc meus vobis contulit,
Quo victus fui, fastus,
In quem negatus impulit
Feralis pomi pastus.

93.

Ego facem cupidinis
Accendi vitiorum,
Ego flammam voraginis
Et pœnas Inferorum,
Hoc à me patrimonium
Parente retulistis,
Hoc culpæ promptuarium
Hæredes introistis.

94.

Cæli vobis Hæreditas
Transcripta & legata,
Et à Deo felicitas
Hæc data & firmata,
Hanc bolo meus unico
Venter abligurivit,
Cum sese MALO PUNICO,
Hæc PUNICO ! nutrit.

95.

Magis Uxoris gratias
Pomumque æstimavi,
Quàm Numinis Justitias,
A quibus declinavi,
Minus Deum offendere,
Quàm Conjugis amores,
Minus

† S. Bern: ibid.

Minus vos omnes perdere,
Quam gustus & saporis.

96.

O execrandum prandium!
Heu malum, tot malorum
Quod intulit jejunium
Tot millium annorum!
Hoc sine, mecum lautius
Possitis epulari,
Et cum Patre securius
Gnati delitari.

97.

Hortus, Orbis miraculum
Tempe deliciarum,
Meum fuit cœnaculum
Theatrum epularum,
Hortus, quo nihil pulcrius,
Quo dulcius nil dari,
Nihil potest amœnius
Unquam excogitari:

98.

Hic totus est à Numine
Mihi in dotem datus,
Hic pleno juris nomine
In Regnum destinatus.
Vester futurus: vetitam
Si frugem non comêssem,
Et legem Dei debitam,
Ut par erat, explêssem.

99.

In hoc PATEK VIVENTIUM
DE NIHILO CREATUS

In hoc REX ANIMANTUM
A Deo destinatus:

Et ecce, verso nomine,
SUM PATER MORTUORUM
Et Dominus, ex crimine
SUM SERVUS INFER-
RUM.

100.

In his horti divitiis
Beatus ambulabam
Innumeris delitiis
Ubertim affuebam,
Monarcha, fortis, sapiens,
Sanus, amœnus ore,
Vt Rursus Titan orietis
Et terra concolore.

101.

Sua cœlum clementiâ
Conjugibus favebat,
Suaque sol blanditiâ
Amœnus arridebat,
Nullo tectus velamine
Nec nubium vapore,
Sed sudo lætus lumine
Et aureus colore.

102.

Terra florum tapetia
Ubique explicabat,
In oculorum retia
Ver florulentum strabat,
Suavem halabat animam
Et Crocus, & amomum.

DOMINUM & DOMI-
NAM

Nardus & Cinnamonum.

103.

Corus vocalis avium
Canoris lusit modis
Festis sonabat odis,
Vera vocum discrimina
Concentus alternabant,
Et nota filvis carmina
In plausum accinebant.

104.

Nulla rodebant tædia
Nec animum mærones,
Invidia, livor, odia,
Non curæ non labores,
In sese Felicitas
In sinum effundebat,
In sese Beatitas
Uberrimè propinabat.

105.

Non poteram ut TERREUS
Quidam DEUS videri,
Sed ut HOMO SIDEREUS
(Tam sapiens) haberi,
In campis his Elysiis
Nihil jucunditatis
Sic ORBIS PRIMITIIS
Deerat felicitatis.

106.

Hanc mihi sortem Cælites *
Neo - Patri favebant,
Hortique primos hospites
Ut filios fovebant,
Sed ipse in me lividus
Hanc mihi non favebam,
Et in me ipsum perfidus
Fortunam invidebam.

107.

Vix malè suos ederam
Dei Contemptor fructus,
Sinistram & ad dexteram
Ingens malorum fluctus,
Et ferax luctus Iliis
Confestim advolabat,
Patremque me familias
Suum adsalutabat.

108.

Hinc vestra vitæ prodigus
Concivi vobis mortem,
Exul, à Deo profugus
Meam, vestramque sortem
Heu nimis serò, perditam
Tot lacrimis jam emo,
Pœnamque mihi debitam
Vobis immisissam gemo.

109.

O Nati mei ! capite
Vestrae leges salutis

Et

Et meo damno sapite

In femita virtutis :

LEX SIT : PECCATUM O-
MNIBUS

ODISSE & FUGISSE.

PERIRE MILLE MORTIBUS

QUAM SEMEL DELI-
QUISSSE.

IIO.

Hoc est quod lædit superos,

Portasque cæli claudit,

Hoc est quod pandit Inferos

Et nostris damnis plaudit,

Hoc est quod infortunia

In Orbe tot creavit,

Hoc quod turbavit omnia,

Mortæque nos damnavit.

III.

Hoc est quod nullis spatiis

Annorum terminatur,

Æternis quod supplicis

Nunquam sat castigat

Hoc est malorum omnium

In Mundo repletorum

Primum, secundum, ultimum

In pœnis Damnatorum,

III.

Peccata Mundo tollite,

Et mala sustulistis :

Hæc cautiores fugite,

Et legem implevistis,

Nam præstat mille mortibus

Insontes peruisse,

Quam cum tot Dei hostibus

Vel semel peccavisse.

Ex omni ligno Paradisi comede : de li-

gno autem scientiæ boni & mali nè com-

edas : in quocumque enim die comederis

eo, morte morieris, *Gen. cap. 2. v. 17.*

Magno meo cum dolore fateor vobis, (a) cum m-
hi veteres occurrunt calamitates, Adamum ad
diens paterna domo excidisse, hominem Paradisi cœcum
absque agricultura nutritum fuisse, absque pluvia
delitiis versatum, nihil sudoribus, aut labore operi-

(a) S. Chrysostomus Tom: 50, in Parasceve: orat: 9. m. 1301. Ex omni ligno &c.

bus, aut fatigationibus ad vitam sustendendam opus il-
 luisse, arboribus gaudentem semper florentibus, à flo-
 ribus in flores transeuntem, à fructibus ad fructus
 transilientem, usum habuisse cupiditatibus obsequen-
 tem, sæpè autem nescivisse, cui potissimùm manus in-
 cret præ pulcritudine eorum, quæ sese offerebant,
 ne numero tantam felicitatem deslevi, cùm eum
 bonis cernerem excidisse. Communis quippe e-
 rat calamitas, & quæ totum genus nostrum attin-
 gebat.

Hominem ad imaginem & similitudinem Dei
 creatum esse, ipsa scriptura divina tradit. (b)
 meministis, quo pacto de hoc argumento verba fece-
 rimus, & qua ratione imprimis illud *ad imaginem*,
 hominis dominatum, & in omnes res creatas impe-
 ram referendum sit. *Similitudo* verò imaginis hujus
 perfectione virtutum intelligatur: necessarium ve-
 rum est, ut doceamus, quo tandem modo is, qui
 omnibus DEI creaturis honore fuerat antelatus
 homo, à propria, primigeniâque divinæ formæ pul-
 critudine, in brutarum animantium naturam & simili-
 tudinem fuerit devolutus. Nam cùm benigni DEI
 ergo esset, vitiis semetipsum deformavit, & sceleribus
 se necit, verèque jumentis insipientibus comparatus
 & similis factus est illis. Quo verò pacto jumen-
 tum insipientibus assimilatus fuerit homo, ex
 operibus intelligamus: nam & quæ ad Adamum
 I per-

(b) S. Joann: Chrysostomus in Gen: Tom: 5. serm: 2. mihi
 fol: 152.

pertinent, omnisque eorum, qui præcesserunt, hinc
 ria, non ut eos qui præcesserunt laudemus aut
 peremus lecta sunt, sed ut virtutem imitemur, &
 tium declinemus. *Hæc autem*, inquit admiranda
 Paulus, *scripta sunt ad correctionem nostram, in
 fines sæculorum devenerunt.* Imaginem itaque ad
 litudinem Dei factam, Primus Homo per inobedi-
 tiam abjecit, eamque dæmonibus proterendam pe-
 misit, brutarum animantium similitudine variâ detur-
 pavit: atque hunc quidem ob crudelitatem, mor-
 que tyrannidem leonem potiùs, quàm hominem no-
 didit: illum autem lupum ob rapacitatem effecit.
 statur hoc scriptura, quæ sic ait: (c) *Principes vestri
 quasi leones rugientes, & iudices vestri quasi lupi
 devorabunt:* Leones appellans crudeles & tyrannidem
 centes, lupos autem rapaces ad avaritiam & præsum-
 imminentes. Vides ut ad imaginem Dei factus homo
 in belluarum ordinem sit redactus? Quando ergo ty-
 ranni more se gerit homo, leo appellatur; quando
 pax est, lupi cognomen invenit: cum impuris ho-
 nibus se coinquinat, & bestiarum in morem ad im-
 ba facinora præceps ruit; rursus equus invenitur
 mo, qui enim, inquit, (d) *amatores & emissarii
 sunt, unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat.*

Vides quomodò varius sit homo, & quomodo
 imago illa, quæ ad similitudinem DEI facta erat, ad be-
 lvarum similitudinem devoluta sit, non altero quopiam
 vim afferente, sed homine seipsum præcipitem agente.

(c) Ezech: 22. 27. (d) Jerem: 5. 2.

Scriptura enim non necessitati transgressionem adscripsit, sed libero arbitrio ejus, qui honore affectus fuerat, & honorem non agnovit: (e) *Homo quippe, inquit, cum in honore esset, non intellexit.* &c.

Deus, (f) inquit Eccl; 15. ab initio fecit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui; adjecit mandata & praecepta. Si volueris mandata servare, conservabunt te, & fidem facere beneplacitam in perpetuum. Apposuit tibi ignem & aquam: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem est vita & mors: bonum & malum: & quod voluerit, dabitur illi. Quid est autem: Et reliquit illum in manu consilii sui, nisi dimisit eum in possibilitate liberi arbitrii? In manu enim possibilitas intelligitur. Ipsa est prima gratia, qua primus homo stare potuisset, si servare mandata Domini voluisset. Hac ergo per inobedientiam solutus homo, judicio justo factus est serpenti, id est diabolo, cui maluit obedire, quam Deo, captivus, ut dicitur scriptum est: (g) *à quo enim quis superatus est, & servus addictus est.* Et iterum: *Omnis qui commisit peccatum, servus est peccati.* Quod confirmat apostolus jam baptizatis dicens: *Cum essetis servi peccati, liberi fuistis justitiae;* videlicet, alienieratis à justitia. Per se ergo homo lapsum facere potuit, quia voluit; sed non sicut per se lapsus est, continuo à se ipso, sed per se, id est, per propriam voluntatem consurrexit, nisi manu Domini misericordissima, quantum ei placuit pietati, fuisset erectus. Propter quod

I 2 scriprum

(e) Psal: 48. 13. (f) S. Augustinus contra Pelagian: l. 3. c. 2.
(g) 1. Petr: 2. Joann: 8. Rom: 6.

scriptum est : (b) *Allevat Dominus omnes qui curvant, & erigit omnes elisos.* Quòd si homo propriæ voluntatis virtute, & non per Dominum sibi sufficiens elisus assurgere, quo in Paradisum, de quo inobediens pulsus est, Deo reconciliandus redeat; ergo Christus gratis mortuus est. Et ut quid ad sanos medicus venire voluit: vel cur se ad salvandum atque quærendum, quod perierat, venisse dixit? &c.

Adam in Paradiso positus, primò perdidit cuncti aspectum DEI. (i) Testatur enim Beatus Augustinus, quòd nequaquam tentator hominem de Paradiso ejecisset, nisi aliqua elatio in animam hominis præcessisset, cum verissimè scriptum sit, ante ruinam exaltatur cor. Secundò perdidit Justitiam, quam Uxorì voci plùs, quàm Divinæ, obedivit. Justitia enim est virtus, quæ suum cuique reddit. Tertio amisit iudicium, cum post peccatum correctus, obliquè per mulierem retorset propriam culpam in auctorem dicens: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi. Eisdem ergo virtutum gradibus redeundum est homini in exilio posito, quibus primò expelli meruit de Paradiso. &c.

Privatus est Adam virtute, ubi eam confiteri coepit: (k) folia, hoc est excusationem, operimenta prætendens. Siquidem ipsa dicit: qui erubuerit me coram hominibus, erubescam & ego eum coram Patre meo. Pacem quoque protinus amiserunt, quia non est

(b) Psal: 144. (i) S. Bernardus in sentent: mihi fol. 487. &c.
Bernardus serm: 1. in Annuat: B. V. M. mihi fol. 126.

pax impiis, dicit Dominus. Nónne enim contrariam
 legem invenerunt in membris suis, quos de novo pude-
 re ceperat nuditatis? Timui ego, inquit, eò quòd nu-
 dus essem. Non sic miser, non sic paulò ante timebas,
 non quærebas folia, licèt corpore nudus, sicut & modò.
 Et hoc sanè gravis quædam inter virtutes videtur orta
 contentio. Siquidem veritas & justitia miserum affli-
 gebant; Pax & Misericordia hujus expertes judicabant
 magis esse parcendum. Sunt enim collactaneæ hæ duæ
 sibi, quemadmodum & priores. Unde & factum est,
 ut perseverantibus illis in ultione, & prævaricatorem
 inde cædentibus, & præsentis molestias futuri cu-
 mulantibus comminatione supplicii, illæ succederent in
 cor Patris, redeuntes ad Dominum, qui illas dedit, &c.

Primus Parens noster, (1) Paradisi accola consti-
 tutus est, Dominus terræ stabilitus est, civis supernæ
 Hierusalem designatus est, domesticus Domini factus
 est, cujus amore & cognitione ditatus est, consors An-
 gelorum, frater & cohæres cælestium virtutum, nihil
 prosus indigentia, nihil sentiens molestia: cui erant
 in promptu, quæ postulabat, non dico necessitas, sed
 etiam pia voluntas, cum nihil esset in anima, quod offen-
 deret, nihil in carne, quod puderet. Hic honor, &
 hæc erat dignitas hominis, prosperari & florere in præ-
 sentibus. Et hæc ex Deo. Sed positus in honore, quid
 se foret, non intellexit, limus videlicet, pulvis, foli-
 um aridum, stipula sicca, lutea & fragilis testa, pel-
 lida morticina; sed intumuit, & planè desipuit honoris
 I 3 fasti-

(1) Apud S. Bernardum in cæna Dom: mihi sct: 1678, Cujusdam,

fastigio delectatus : & continuò in se expertus est
quòd tanto tempore homo de filiis captivitatìs, & pro
denter advertit, & veraciter protulit, dicens : (m) *mihi*
se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.
mifero, quod non fuit, qui jam tunc diceret, *quid*
superbis terra & cinis? (n) Repentina igitur con-
fione seipsum invenit homo propter infirmitatem
centem in stabulo, Stabulum quid est? Mundus
Et propter pecorinam similitudinem indigens erat
no. Ea propter cibus cælestis mutavit se in pabulum
pecoris, homine mutato in pecus. *Panis enim Ange-*
lorum factus est fœnum. Unicus Patris, Filius
minis. *Verbum quippe Caro factum est.* (o) Con-
dunt igitur angeli *VERBUM* de Deo natum : con-
dunt homines *VERBUM fœnum* factum, Panes
vivunt Angeli in cælis & beati; sceno suo vivunt ho-
mines in terris & sancti sunt. Fœnum quippe
de prato Virginalis uteri collectum, factum est refectio
jumentorum. Verbum ut fœnum fieret, latuit in Vir-
gine, sol in sidere, artifex in opere. &c.

Prima post Angelicæ prævaricationis ruinam
Eva peccavit, (p) inquietudine spiritûs agitata, & in-
dicti Domini jugum suave, & leve onus abiecit,
quoniam expectare noluit, ut de manu Domini, ut
de jam cætera acceperat, perfectionem quoque bea-
titudinis mereretur, sed præcipere illam serpentis con-
silio attentavit. Propter hoc Paradisum perdidit, ter-
ram deliciarum; propter hoc in ipso corpore contem-
nit, si-
tantes
on pos-
terra e-
er mor-
o fuit
artus
dinatè
licet à
miseri-

(m) Galat: 6. (n) Eccl: 10. (o) Joann: 6. (p) S. Bernardus
festo Omn: SS. ferm, 1. circa medium mihi fol. 284. (q) S. E

nam legem invenit. Sed jam fortassis ad hanc Do-
 mini vocem desiderio mansuetudinis æstuas, & con-
 queris super asperitate cordis tui, & belluinis qui-
 busdam moribus atque indomita feritate. Attende
 ergo, quod sequitur: Beati qui lugent, quoniam ipsi
 consolabuntur. Equum indomitum flagella domant,
 animam imitem contritio spiritus, assiduitas lac-
 rimarum. &c. Propterea beata esses Eva, si post cul-
 pam consolationem quæreres lacrimarum, & conversa
 ad penitentiam veniam citius obtineres. Nunc au-
 tem miseriam quæsisti consolationem de simili casu
 tui, & veneno pessimo, nequissimo videlicet vi-
 cio, totam infecisti posteritatem tuam: ut usque ho-
 die perditionem alterius, alter suam reputet consola-
 tionem. Misera prorsus Evæ consolatio, & eorum,
 qui miseriam hanc imitantur. Sed beati, qui lugent,
 quoniam ipsi consolabuntur.

Adam & Eva ob peccatum de Paradiso expulsi
 sunt, sicut Lucifer de cælo: in hac valle miseriam ha-
 bitantes facti sunt mortales. (9) Nam sicut in cælo est,
 non posse mori, & in Paradiso, posse non mori: sic
 in terra est, non posse non mori, sic in inferno est, sem-
 per mori. Ex his patet, quod primus status homi-
 nis fuit innocentiam: secundus gratiam: tertius culpam:
 quartus penitentiam: quintus gloriam: Dum enim in-
 dignè exivit se supra se, cecidit miserabiliter infra se:
 scilicet à statu innocentiam & gratiam, in statum culpam
 miseriam. Item, quia factus est inobediens suo su-
 periori

periori, iusto Dei iudicio factum est, ut sibi fieri
obediens suum inferius, scilicet caro &c.

Miramur primos omnium parentes ob
unicum admorsum, supplicio tam gravi affectos.
Quis enim Diocletianus, aut Phalaris, ob pauca
cus, aut aliquot flosculos, aut unicum pomum,
le homines in crucem rapuit? Cur igitur Deus,
mille homines, sed innumeros hominum millia
æternæ mortis damnavit? ob arbusculam unam,
solo excisam, sed pomo privatam, & quidem unico
Puerile præceptum, inquit, Theodoretus, & in
tibus conveniens videri potuisset illud: (s) De ligno
hoc ne comedas. Cur ergo tam diuturna severitas
punitur transgressio? Meritò sanè, quòd imperium
hoc expeditissimum, & ne pueris difficile, detrecta-
verint tamen Protoplasti: Si grandia Deus, & difficilia
imperasset, habuissent, quo culpam purgassent. At
verò, cum illis amœnissima libertas in omnes Paradisi
arbores esset, exceptâ unicâ, facinus fuit intolerabile,
& tanto supplicio dignum, nec ab hac quidem unica
tam seriò vetita velle manus abstinere. Hinc iam li-
quet, quàm Deus & illos detestetur, qui gloriam
quam sibi unam vult deberi, iniquissimè præceptum
eunt: (t) odit Deus omnes vitiosos, sed superbis & et-
rogantibus etiam resistit, quos videlicet infecit vitium
idololatriæ cognatum. Pro teste stat veritas; &, quomodo
do, inquit, vos potestis credere, qui gloriam ab
unicam

(s) Hierem: Drexelius de recta intentione lib. 2. c. 5. §. 3. (t) Gen.
10. de Provid: Gen: 2. 9. 7. (t) Jacobi. 4. v. 6. Joann. 9. 1. 4.

accipitis, & gloriam, quæ à solo Deo est, non quaeritis? &c.

Apostrophe Adam Lamentantis ad Nepotes suos.

O Filii, felices futuri, si parens vester scivisset felicitate uti: nunc verò miseri hoc ipso quòd mei filii: ego vos necavi prius quàm genui: propter me reus damnati estis, quàm nati: Deus esse volui, vix homo mansi: omnes in me periistis, antequam perire solletis: ita nescio, patrem me appelletis, an parricidam & tyrannum: vitiosos vos esse quid miror, aut conqueror? à me tales esse didicistis: inobedientes vos esse doleo, sed tamen esse docui, ipse Deo inobediens: intemperantes & gulosos vos avertantur superi: ab paternum hoc est vitium: superbia vestra exosus vos Deo facit; ego primus vestrum ab hoc monstro triumphatus cecidi, factaq; est superbia à me victo superbiere: hoc à me patrimonium habetis, miseriarum cumulum, cælum vobis magni Dei nutu transcriptum erat, & regarum certissima sponsione: ego turbavi omnia, & hereditatem omnium vestrum abligurivi holo unico: luxorem & pomum pluris ego feci: quàm vos omnes, quàm cælum, quàm DEUM. Hem malum & exorandum prandium, post quod aliquot millibus annorum, mihi cœnandum fuit apud inferos? In horto regebam, suprâ quàm cogitari & fingi potest amœno; omnibus quæ animo collibuisse, frui ibidem licebat, quicquam si stirpem declinâssem. Omnium animantium

I 5

Rex

Yo Hierem: Drexelius confid: 7. de æternit: num. 2. miki fol. 19.

Rex eram , sapiens & pulcher , valens & robustus : celestibus innumeris affuebam : Cælum æquabili clementia novis conjugibus favebat , & in cærulea veste nitidius continuè ridebat , soles nonnisi purissimos illic vidimus , nil nisi amœnum & floridum incurrebat orbes : aures suos habebant muscos , aviculas ; terra circum & cinnamomum halabat : undique me voluptas credibilis ambiebat : vivebam procul omni cura , metu , labore , morbo , morte : Deus aliquis eram in terra , hanc felicitatem cælestes mihi ipsi gratulabantur : ego unus eam mihi maximè invidebam : & quia divina legi non parui , & veritum malum admordi , omnia me mala irruerunt : Paradiso exturbatus , à Deo profugus , pudore plenus latebras captavi . Labor , dolor , mœror , pavor , lacrimæ , calamitates , mille miserie figigare me cœperunt : vos sentitis , quotquot ex mea familia estis , & quod finis ærumnarum esse credunt , mors : sæpè est initium , & quidem æternarum . Omnes filii , meo , vestroque damno sapite , & vel unum hoc à me discite **PECCATUM ODISSE** . En prorumpentem juxta me flammam : hæc eodem , quo peccatum , tempore cœpit urere , nunquam in æternum extinguenda : omnia alia supplicia in levi ponenda sunt , & brevi finiuntur , hæc reos semper cruciabit . Sed eam videre jam possumus , modò ipsi velimus . Ultra omnia que millia annorum , mihi meisque liberis omnia porta cæli occlusa fuit : nunc referata est per illum , quod ego liber malè rapui ex arbore , ipse fixus in arbore totum liberalissimè exsolvit , & nobis omnibus moriendo restituit rem . Cunctis jam cælum patet , sed

sed non inducit nisi via pœnitentiæ, non admittit nisi
 porta crucis! qui hac viâ, & per hanc portam venit
 ad gaudia, securus venit, & certus habitationis æter-
 næ, non excludetur illinc amplius: nemo illic lædi po-
 test aut lædere. O Posterî **ÆTERNITATEM**
COGITATE, brevî immortales futuri, aut inter
 damnatos, aut inter beatos. Hæc ad **POSTEROS**
 monita sunt Adami, qui

*Quam meruit pœnam solus digessit in
 omnes.*

R E X D A V I D P O E N I T E N S ,

Typus Monarcharum, Regum, & Princi-
 pum delinquentium, & crimina
 deflentium.

*S. Ambrosius Ep. de Apologia David. lib.
 1. cap. 2.*

Nusquisque nostrum per singulas horas, quàm
 multa delinquit, nec tamen unusquisque de
 plebe peccatum suum confitendum putat. Il-
 rex tantus, ac potens, ne exiguo quidem momen-
 tane manere penes se delicti passus est conscientiam: sed
 maturâ confessione, atque immenso dolore reddi-
 peccatum suum Domino. Quem mihi nunc fa-
 cile